

25η Μαρτίου- Ευαγγελισμός της Θεοτόκου

Η γιορτή της 25ης Μαρτίου είναι διπλή. Γιορτάζουμε τον **Ευαγγελισμό της Θεοτόκου** και την Έναρξη της Επανάστασης που κήρυξαν οι Έλληνες εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Ιωάννης ο Κύπριος, Ευαγγελισμός, Μουσείο Μπενάκη

Η λέξη Ευαγγελισμός σημαίνει «**Καλή αγγελία- Καλή είδηση**». Σύμφωνα με την θρησκευτική παράδοση των χριστιανών, ο **Αρχάγγελος Γαβριήλ**, ανακοίνωσε στην **Παναγία** το χαρμόσυνο μήνυμα ότι με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος θα φέρει στον κόσμο τον **Χριστό, τον Υιό του Θεού και Σωτήρα του Κόσμου**.

Διπλή γιορτή

Το 1821 οι πρόγονοί μας μην υποφέροντας τη δουλεία των Τούρκων που κρατούσε κοντά στα 400 χρόνια αποφάσισαν να επαναστατήσουν.

Το Μάρτιο του 1821 χωριά και πολιτείες από όλη τη σκλαβωμένη Ελλάδα ξεκινούσαν τον αγώνα για την ελευθερία. Αργότερα, μετά την απελευθέρωση, καθιερώθηκε να γιορτάζεται **η επέτειος της επανάστασης στις 25 Μαρτίου**.

Έτσι την ημέρα αυτή γιορτάζουμε διπλά. Τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου και το καλό μήνυμα ότι άρχισε η επανάσταση που χάρισε στο έθνος μας την ελευθερία του.

25η Μαρτίου 1821

Η **Μεγάλη Επανάσταση του 1821** αποτελεί την κορυφαία προσπάθεια των Ελλήνων να αποκτήσουν την ελευθερία τους. Παρά τις δυσκολίες και τα προβλήματα, εσωτερικά και εξωτερικά, η Επανάσταση πέτυχε τελικώς το στόχο της. Μέσα σε σχετικά σύντομο διάστημα, ως το 1830, η Ελλάδα κέρδισε την ανεξαρτησία της έστω και με περιορισμένα σύνορα. Η ελεύθερη εθνική ζωή ξεκίνησε και τέθηκαν νέοι εθνικοί στόχοι.

Ευγένιος Ντελακρουά,
Η Ελλάδα στα ερείπια
του Μεσολογγίου

Η **άλωση της Κωνσταντινούπολης** από τους Οθωμανούς Τούρκους, **το 1453**, σήμανε την υποδούλωση του ελληνικού κόσμου σε ξένους κυριάρχους για περισσότερους από **τέσσερις αιώνες**. Μέσα σε δύσκολες συνθήκες, το ελληνικό έθνος στηρίχθηκε κυρίως στην **ορθόδοξη πίστη** και την **ελληνική γλώσσα**. Διατήρησε, έτσι, την ιδιαιτερότητά του και διεκδίκησε την ελευθερία του με τη Μεγάλη Επανάσταση του 1821.

Τα πιο σκληρά μέτρα που αντιμετώπισαν οι Χριστιανοί, ιδιαίτερα τους πρώτους αιώνες της κατάκτησης, ήταν οι **σφαγές** και οι **αιχμαλωσίες**, οι **εξισλαμισμοί**, το **παιδομάζωμα** καθώς και η εγκατάσταση τουρκικών και άλλων φύλων σε εύφορα εδάφη, με συνέπεια την αναγκαστική μετακίνηση ελληνικών πληθυσμών στο εξωτερικό ή σε απομονωμένα και ορεινά μέρη στο εσωτερικό.

Οι περισσότεροι υπόδουλοι κατείχαν εκτάσεις γης κυρίως σε άγονες περιοχές ή σε νησιά. Αντίθετα, τα πιο εύφορα κτήματα ανήκαν στο Σουλτάνο και τους Οθωμανούς.

Πολλοί ήταν οι Έλληνες που αντιστάθηκαν στην οθωμανική κυριαρχία. Ανάμεσά τους ξεχωρίζουν οι **Κλέφτες**, που ζούσαν συνήθως στα βουνά. Αλλά και οι **Αρματολοί**, παρόλο που διορίζονταν από τους Τούρκους, συχνά βοηθούσαν τους κλέφτες.

Ο ελληνικός λαός δεν είχε όπλα, ούτε τη δυνατότητα να πολεμήσει τους Τούρκους και πολλές προσπάθειες που έκανε κατά καιρούς απέτυχαν.

Μέχρι που κάποιοι Έλληνες **το 1814** στην **Οδησό** της Ρωσίας σύστησαν τη **Φιλική Εταιρεία**. Οι Έλληνες αυτοί ήταν οι **Αθανάσιος Τσακάλωφ**, **Νικόλαος**

Σκουφάς και Εμμανουήλ Ξάνθος. Οι Φιλικοί, όπως αποκαλούνταν τα μέλη της, χρησιμοποιούσαν **κρυπτογραφικό κώδικα** για να επικοινωνούν μεταξύ τους και υπέγραφαν με ψευδώνυμα. Η μήση τους στην οργάνωση είχε τη μορφή ιεροτελεστίας, που τη σφράγιζε ο όρκος μπροστά σε ιερέα.

Το Έμβλημα της Φιλικής Εταιρείας

Ο Ρήγας Φεραίος

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης

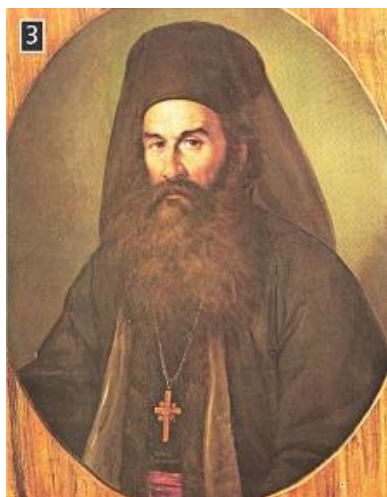
Πρόδρομος της ελληνικής επανάστασης του **1821** θεωρείται ο **Ρήγας Φεραίος**. Ήταν μορφωμένος και αγαπούσε ιδιαίτερα την πατρίδα του την Ελλάδα. Μετά από πολλές περιπλανήσεις κατέληξε στη Βιέννη, την οποία και έκανε κέντρο της επαναστατικής του δράσης. Με τον **Θούριο** που έγραψε έγινε ο κήρυκας του μεγάλου ξεσηκωμού και με το μαρτυρικό του θάνατο ήρωας της ελληνικής επανάστασης.

Τον Φεβρουάριο του **1821** ο υπασπιστής του Ρώσου τσάρου, **Αλέξανδρος Υψηλάντης**, ηγήθηκε της εξέγερσης εναντίον των Τούρκων στη **Μολδοβλαχία**. Ωστόσο, μετά από επτά μήνες, η **εξέγερση** καταπνίγηκε από τον οθωμανικό στρατό.

Η Επανάσταση ξεκίνησε τον **Μάρτιο του 1821 στην Πελοπόννησο**, με επιθέσεις εναντίον οχυρωμένων Τούρκων στα Καλάβρυτα και στη Βοστίτσα (Αίγιο). Στις 23 Μαρτίου παραδόθηκε στους Έλληνες η Καλαμάτα και άρχισε η πολιορκία των κάστρων, όπου κατέφευγαν οι Οθωμανοί. Έλληνες που είχαν συγκεντρωθεί στην Πάτρα, ύψωσαν τη **σημαία της Ελευθερίας** και ψήφισαν επαναστατική επιτροπή με ηγέτη τον μητροπολίτη **Παλαιών Πατρών Γερμανό**.

Με την εξάπλωση της Επανάστασης σε ολόκληρη την Πελοπόννησο φάνηκε ότι χρειαζόταν ένα συντονισμένο σχέδιο, καθώς δεν αρκούσε ο ηρωισμός των οπλαρχηγών, που πολεμούσαν χωρίς να έχουν επαφή μεταξύ τους. Την ηγεσία των ενόπλων ανέλαβε τότε ο **Θεόδωρος Κολοκοτρώνης**. Αυτός έκρινε αναγκαία για την επιτυχία της Επανάστασης την κατάληψη της **Τριπολιτσάς**, που ήταν το διοικητικό και στρατιωτικό κέντρο της Πελοποννήσου, κι έπειτα των υπολοίπων φρουριών.

Τον Ιούνιο του 1821 έφτασε στην Πελοπόννησο και ο **Δημήτριος Υψηλάντης**, στη θέση του φυλακισμένου αδελφού του Αλέξανδρου, για να αναλάβει την αρχηγία της Επανάστασης. Η Επανάσταση είχε σημειώσει τις πρώτες επιτυχίες της.

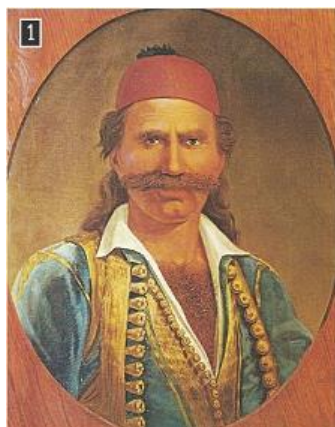

Παλαιών Πατρών Γερμανός

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Η **επανάσταση στη Στερεά Ελλάδα** ξεκίνησε τον Μάρτιο του 1821. Από τις συγκρούσεις με τον οθωμανικό στρατό ξεχωρίζουν η μάχη στην Αλαμάνα, όπου βρήκε φρικτό θάνατο ο **Αθανάσιος Διάκος** και η μάχη στο **χάνι της Γραβιάς**, στην οποία διακρίθηκε ο **Οδυσσέας Ανδρούτσος**.

Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος

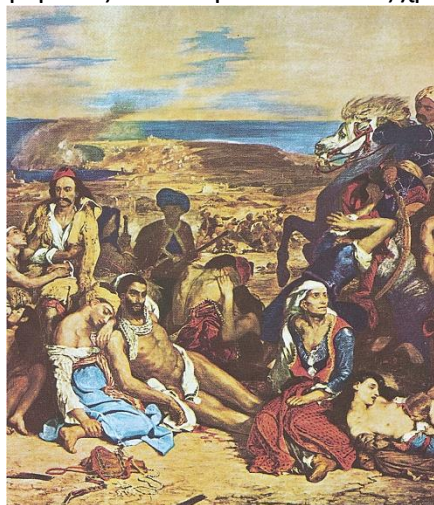
Ο Αθανάσιος Διάκος

Η επανάσταση από την Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα μεταδόθηκε σύντομα στα **νησιά του Αιγαίου**.

Πρώτα επαναστάτησαν οι κοντινές **Σπέτσες με τη Μπουμπουλίνα**, τον Απρίλιο του 1821 και ακολούθησε η **Ύδρα, με πρωτοστάτη τον πλοίαρχο Αντώνιο Οικονόμου**. Στη συνέχεια ξεσηκώθηκαν τα **Ψαρά, η Σάμος, η Κάσος και τα Δωδεκάνησα**. Επαναστατική δραστηριότητα εκδηλώθηκε και στην **Κρήτη**, ιδιαίτερα στα **Σφακιά**, ενώ οι κάτοικοι των Κυκλάδων φάνηκαν διστακτικοί.

Σημαντική δράση στη θάλασσα ανέπτυξαν, ανάμεσα σε άλλους, οι Ψαριανοί **Δημήτριος Παπανικολής** και **Κωνσταντίνος Κανάρης** καθώς και ο **Ανδρέας Μιαούλης** από την Ύδρα.

Τον **Απρίλιο** του **1822** η **Χίος** καταστράφηκε ολοκληρωτικά από Τούρκους στρατιώτες και οι περισσότεροι από τους κατοίκους της σφαγιάστηκαν. Ήταν ένα γεγονός που συγκλόνισε τους χριστιανικούς λαούς της Ευρώπης.

(Ευγένιος Ντελακρουά, Η σφαγή της Χίου, Παρίσι, Μουσείο Λούβρου)

Τα επόμενα χρόνια οι συγκρούσεις στη θάλασσα εντάθηκαν. Τους μήνες Μάιο και Ιούνιο του **1824** ενωμένος ο τουρκοαιγυπτιακός στόλος επιτέθηκε στην **Κάσο** και τα **Ψαρά**, που αποτελούσαν τις κύριες ναυτικές βάσεις των επαναστατημένων Ελλήνων. Κι ενώ η διχόνοια ταλάνιζε τους Έλληνες, Τούρκοι και Αιγύπτιοι αποβιβάστηκαν στα δύο νησιά και μετά από σκληρές μάχες με τους υπερασπιστές τους, τα **κατέστρεψαν**.

(Ν. Γύζης, Η Δόξα, από το βιβλίο της Ν. Μυσιρλή Γύζης, εκδ. Αδάμ)

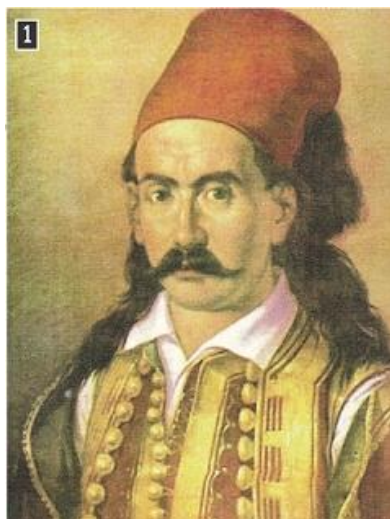
«Στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη, περπατώντας η δόξα μονάχη μελετά τα λαμπρά παλικάρια και στην κόμη στεφάνι φορεί γεναμένο από λίγα χορτάρια που είχαν μείνει στην έρημη γη».
«Διονύσιος Σολωμός»

Ταυτόχρονα με την επανάσταση στη Νότια Ελλάδα εξεγέρθηκαν και οι **Σουλιώτες στην Ήπειρο καθώς και οι Θεσσαλοί και οι Μακεδόνες**. Ωστόσο, η έλλειψη οργάνωσης και η παρουσία ισχυρών οθωμανικών δυνάμεων στις περιοχές αυτές οδήγησε τις επαναστατικές κινήσεις σε αποτυχία.

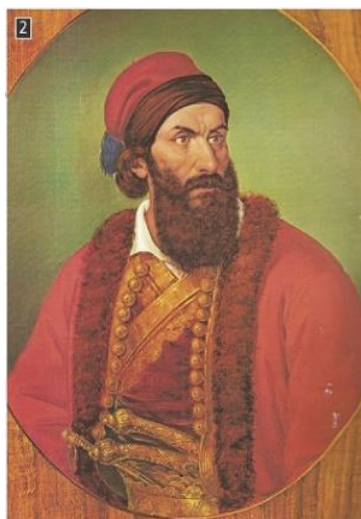
Οι αρχικές επιτυχίες των Ελλήνων επαναστατών θορύβησαν την Υψηλή Πύλη. Την άνοιξη του 1822 στάλθηκε στη Στερεά Ελλάδα, επικεφαλής πολυάριθμης στρατιωτικής δύναμης, ο **Δράμαλης** με σκοπό να καταστείλει την Επανάσταση. Παγιδεύτηκε όμως και γνώρισε βαριά ήττα στα **Δερβενάκια**, στις **26 Ιουλίου του 1822**.

Στη διάρκεια του 1823 οι συγκρούσεις των Ελλήνων επαναστατών με τον οθωμανικό στρατό γενικεύτηκαν. Στη Στερεά Ελλάδα οι Έλληνες πολιορκήθηκαν από τους Τούρκους στο **Μεσολόγγι**. Εκεί ξεχώρισε για τη δράση του ο **Μάρκος Μπότσαρης**, ο οποίος σκοτώθηκε κατά τη διάρκεια νυκτερινής αιφνιδιαστικής επίθεσης που επιχείρησε τον Αύγουστο του 1823.

Τον χειμώνα του 1824-1825 ο **Ιμπραήμ Πασάς** αποβιβάστηκε στην **Πελοπόννησο**. Η Επανάσταση περνούσε δύσκολες στιγμές. Τότε ο **Παπαφλέσσας** με τους άνδρες του οχυρώθηκαν στο **Μανιάκι**. Στην άνιση μάχη που ακολούθησε, ο Παπαφλέσσας έχασε τη ζωή του.

Ο Μάρκος Μπότσαρης

Ο Παπαφλέσσας

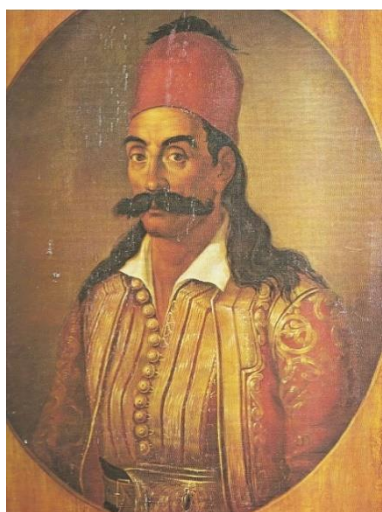
Τον Απρίλιο του 1825 ξεκίνησε η **δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου** αρχικά από τον Κιουταχή και στη συνέχεια από τον Ιμπραήμ Πασά. Παρά την ηρωική αντίσταση των Μεσολογγιτών, η πόλη κυριεύθηκε τον Απρίλιο του 1826. Η **έξοδος του Μεσολογγίου** στάθηκε μια από τις κορυφαίες στιγμές της ελληνικής Επανάστασης, προκαλώντας βαθιά συγκίνηση σ' ολόκληρο τον κόσμο. Η αντίσταση και η πτώση του Μεσολογγίου διαδόθηκαν στην Ευρώπη μέσα από έργα Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών.

Ένας από αυτούς, ο εθνικός μας ποιητής **Διονύσιος Σολωμός** από τη Ζάκυνθο, έγραψε το έργο **«Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»**.

Διονύσιος Σολωμός, Οι Ελεύθεροι Πολιορκημένοι. Σχεδίασμα Β'

«Άκρα του τάφου σιωπή στον κάμπο βασιλεύει
Λαλεί πουλί, παίρνει σπυρί, κι η μάνα το ζηλεύει.
Τα μάτια η πείνα εμαύρισε Στα μάτια η μάνα μνέει*
Στέκει ο Σουλιώτης ο καλός παράμερα και κλαίει:
"Έρμο τουφέκι σκοτεινό, τι σ' έχω γω στο χέρι;
Οπού συ μούγινες βαρύ κι ο Αγαρηνός* το ζέρει"»

Η πτώση του Μεσολογγίου άνοιξε το δρόμο για την πολιορκία της **Ακρόπολης** από τον **Κιουταχή**. Αντιμέτωπος του βρέθηκε ο **Γεώργιος Καραϊσκάκης**, ο οποίος το φθινόπωρο του 1826 πέτυχε σημαντικές νίκες. Ο θάνατος του όμως, τον Απρίλιο του 1827, οδήγησε στην παράδοση της Ακρόπολης στους Οθωμανούς Τούρκους.

Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης

Π. Ζωγράφος, Η πολιορκία των Αθηνών

Η προσφορά των Φιλελλήνων στην ελληνική Επανάσταση ήταν ποικίλη. Περισσότεροι από 1.200 Ευρωπαίοι (Γερμανοί, Γάλλοι, Ιταλοί, Πολωνοί, Ελβετοί, Άγγλοι) συμμετείχαν ενεργά στον ένοπλο αγώνα, παίρνοντας μέρος σε μάχες εναντίον των Τούρκων. Παράλληλα σχηματίστηκαν Φιλελληνικές Επιτροπές σε μεγάλες πόλεις του εξωτερικού, με σκοπό την ενίσχυση του αγωνιζόμενου λαού είτε με υλικά μέσα, στέλνοντας χρήματα, τροφές και πολεμοφόδια είτε παρέχοντας ηθική υποστήριξη με δημοσιεύσεις σε έντυπα και εφημερίδες, καλλιτεχνικά έργα και συναυλίες.

Στη **Ναυμαχία του Ναυαρίνου**, τον Οκτώβριο του 1827, **αγγλικά, γαλλικά και ρωσικά** πολεμικά πλοία ήρθαν αντιμέτωπα με το στόλο των Τούρκων και των Αιγυπτίων. Η νίκη των ναυτικών συμμαχικών δυνάμεων συνέβαλε αποφασιστικά στην απελευθέρωση της Ελλάδας.

Η Ναυμαχία του Ναυαρίνου,
Αθήνα, Εθνικό Ιστορικό
Μουσείο

Κατά τη διάρκεια της Επανάστασης οι Έλληνες προσπάθησαν να σχηματίσουν κεντρική διοίκηση για να συντονίσει τον αγώνα τους. Πραγματοποίησαν έτσι **Εθνοσυνελεύσεις** και ψήφισαν Συντάγματα για την **πολιτική τους οργάνωση**.

Η Α' Εθνοσυνέλευση πραγματοποιήθηκε στην Επίδαυρο τον Δεκέμβριο του 1821.

Κατά τη διάρκειά της ψηφίστηκε για πρώτη φορά **Σύνταγμα**.

Η Β' Εθνοσυνέλευση (1823) συνήλθε στο Άστρος της Αρκαδίας. Στην Εθνοσυνέλευση αυτή ψηφίστηκε νέο **Σύνταγμα** και αποφασίστηκε να καταργηθούν τα τοπικά κέντρα εξουσίας, προκειμένου να ενισχυθεί η κεντρική διοίκηση.

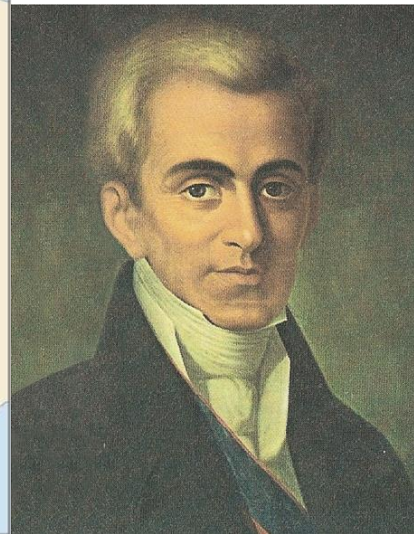
Η Γ' Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας το 1827, ψήφισε καινούργιο **Σύνταγμα**, δημοκρατικότερο από τα προηγούμενα, όρισε **το Ναύπλιο πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους και ο Ιωάννης Καποδίστριας εκλέχθηκε Κυβερνήτης της Ελλάδας**,

Ο Καποδίστριας έφτασε στο Ναύπλιο, την πρώτη πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους, αναλαμβάνοντας τη διακυβέρνηση μιας χώρας που έβγαινε από πολύχρονο αγώνα ενώ οι κάτοικοι της και ιδιαίτερα οι πρόσφυγες ήταν εξαθλιωμένοι.

Μετά τη Ναυμαχία του Ναυαρίνου, οι διπλωματικές ενέργειες για την τύχη της ελληνικής Επανάστασης αυξήθηκαν. Τελικά, τον Φεβρουάριο του **1830 υπογράφηκε στο Λονδίνο Πρωτόκολλο, με το οποίο η Ελλάδα αποκτούσε την ανεξαρτησία της**.

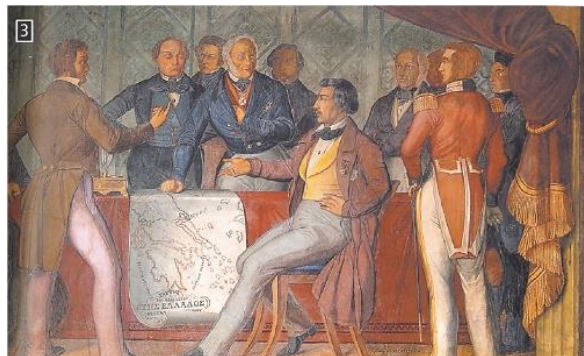
Τα σύνορα του πρώτου ανεξάρτητου ελληνικού κράτους (1830 και 1832)

Ο Ιωάννης Καποδίστριας

Το Ναύπλιο την εποχή της Απελευθέρωσης, γερμανική λιθογραφία, Αθήνα, Μουσείο της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας

Η Συνθήκη του Λονδίνου. Αίθουσα των Τροπαιών, Βουλή των Ελλήνων

Χρειάσθηκαν να δοθούν πολλές στρατιωτικές και διπλωματικές μάχες, οι οποίες διήρκησαν σχεδόν έναν αιώνα, ώσπου να αποκτήσει η Ελλάδα τη σημερινή της μορφή.

- **Το 1864 η Μ. Βρετανία** παραχώρησε στην Ελλάδα **τα Επτάνησα.**
- **Το 1881** προσαρτήθηκε ένα μέρος της **Θεσσαλίας και η Άρτα.**
- Κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών πολέμων **1912 -13** η Ελλάδα αποκτά τη **Μακεδονία, τα νησιά του Αιγαίου την Κρήτη και την Ήπειρο.**
- **Το 1920-21** προστίθεται στο ελληνικό κράτος η **Θράκη και**
- **Το 1947 τα Δωδεκάνησα.**

ΠΗΓΕΣ: Ιστορία ΣΤ' Δημοτικού, Βιβλίο μαθητή (<http://ebooks.edu.gr/>)

Θρησκευτικά Γ' Δημοτικού (Ο Θεός στη ζωή μας), (<http://ebooks.edu.gr/>)